

Sygn. akt II UK 205/19

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku M. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 czerwca 2020 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 stycznia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie M. C. o o emeryturę.

Zdaniem Sądu Okręgowego odwołanie M. C. okazało się w pełni zasadne. W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy odwołujący się posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Organ rentowy do okresu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył okresów przebywania odwołującego się na zasiłku chorobowym. Sąd Okręgowy zauważył, że zgodnie z art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej przy ustalaniu okresu

zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Literalna wykładnia treści art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej potwierdza stanowisko organu rentowego, jednakże uwzględniając utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego zastosowanie wskazanej normy prawnej jest zdaniem Sądu Okręgowego uzasadnione jedynie wobec tych osób, które przed dniem jej wejścia w życie, to jest przed 1 lipca 2004 r., nie spełniły wszystkich warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury wynikających z art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny w (...) również stanął na stanowisku, że przy obliczaniu stażu szczególnego osób ubiegających się o emeryturę na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej uwzględnieniu podlegają okresy niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Przepis art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej został do tej ustawy dodany ustawą z 20 kwietnia 2004 r. i obowiązuje od dnia 1 lipca 2004 r. Wprowadzona nim zasada nie ma jednak zastosowania do oceny nabycia prawa do emerytury przed dniem 1 lipca 2004 r. i osób wymienionych w art. 184 ustawy. W przepisie tym ustawodawca zapewnił ochronę ekspektatywy prawa podmiotowego dla osób, które w dniu 1 stycznia 1999 r. wypełniły warunki dotyczące stażu ogólnego i szczególnego. Stąd – zdaniem Sądu Apelacyjnego - Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, iż z okresu faktycznej pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych nie należy wyłączać okresu pobierania przez niego wynagrodzenia chorobowego i zasiłku chorobowego pomiędzy 14 listopada 1991 r. a 1 lipca 2004 r., a zaliczenie mu tych okresów powoduje, że spełnił na dzień 1 stycznia 1999 r. przesłanki wymienione w art. 184 ustawy emerytalnej.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia prawa materialnego: art. 32 ust. 1a pkt 1 w związku z art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, § 1, § 2 ust. 1, § 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a także

na podstawie naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 217 § 3 k.p.c., art. 231 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 316 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 382 k.p.c., art. 391 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, albowiem jest ona oczywiście uzasadniona, gdyż wnioskodawca nie spełnia warunku 15 lat okresów pracy w warunkach szczególnych uprawniających go do wcześniejszej emerytury w oparciu o art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej, z uwagi na uwzględnienie do stażu szczególnego okresów niezdolności do pracy, gdy praca w warunkach szczególnych nie jest w ogóle wykonywana.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Spełniające te wymogi naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX

nr 1940571). Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, LEX nr 2156603). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia.

Zauważyć należy, że w wyroku z dnia z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 260 Sąd Najwyższy wskazał, że w art. 184 ustawy emerytalnej ustawodawca utrwalił sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym; przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, to jest zobowiązania się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Stąd ocena, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. Ten sam pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2011 r., I UK 12/11, LEX nr 989126. Zakres stosowania powołanego przez organ rentowy art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej został precyzyjnie określony również w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 10 lipca 2008 r., K 33/06 (OTK-A 2008 nr 6, poz. 106), w którym Trybunał stwierdził, że oceniana zmiana może mieć zastosowanie wyłącznie na przyszłość. Przepis ten nie ma więc zastosowania do stanów faktycznych powstałych przed jego wejściem w życie. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 maja 2019 r., III UK 123/18, OSNP 2020 nr 4, poz. 35 wskazał, że pod pojęciem "wykonywanie pracy w szczególnych warunkach" należy rozumieć okresy pozostawania w stosunku pracy na stanowiskach, na których praca uznawana jest za wykonywaną w szczególnych warunkach, niezależnie od tego, czy w okresach

tych wynagrodzenie było wypłacane za czas wykonywania pracy, za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy, czy też zamiast wynagrodzenia pracownik otrzymywał zasiłek z tytułu choroby lub macierzyństwa (art. 32 ust. 1a w związku z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze). W świetle dotychczasowego utrwalonego i konsekwentnego orzecznictwa Sądu Najwyższego, argumentacja organu rentowego nie znajduje usprawiedliwienia, podważając także twierdzenie skarżącego o oczywistej zasadności skargi.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.